

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO:
Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina . . . . . L. 800
Letna naročnina . . . . . L. 1.500
Letna inozemstvo . . . . . L. 2.500
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XI. - Štev. 19

Gorica - četrtek 7. maja 1959 - Trst

Posamezna številka L 30

Komunizem in morala

NAGONI IN MORALA

Zivali živijo po svojih nagonih. Kamor jih ženejo, tja gredo. Kadar so lačne, si iščejo hrane. Ko jim preti nevarnost, se branijo ali zbeže. V jeseni se ptice pred mrazom selijo proti jugu, pomladi se vračajo nazaj. Pripravljajo gnezda za mladiče, ne da bi se zavedale, kaj delajo.

Pri človeku je drugače. Ta ima pamet in kdor jo uporablja, bo poskrbel za svoje potrebe in za svoje življenje. Čuti v naravi neka nagnjenja, a razum mu pravi, da se ne sme vedno ravnati po njih. Pamet mu narekuje, da se mora v vsem svojem delovanju držati nekaj trajnih načel, ki so neizpremenljiva in zato obvezna za vse ljudi. Če jih sprejme in se jih drži, potem mu pamet pravi, da dela prav, ako pa jih krši, se zaveda, da dela narobe in si nakopava krivdo. Nad seboj ima vest, ki ga opozarja: Delaj dobro, varuj se slabega!

DESET BOŽJIH ZAPOVEDI — LAST VSEH LJUDI

Ze samo z razumom more človek spoznati več dolžnosti, ki jih ima do Boga, do svojega bližnjega in do samega sebe. Vse, kar je zapovedano in prepovedano v desetih božjih zapovedih, so ljudje bolj ali manj jasno spoznali, le to, da bi en dan v tednu morali posvetiti najvišjemu Bitju, jim je bilo neznan. Vse drugo pa: da morajo verovati v Stvarnika vseh stvari in mu izkazovati najvišje čiščenje, da priznajo oblast staršev in zakonitih predstojnikov, da spoštujejo življenje, dobro ime in imetje bližnjega, da govorijo resnično, držijo dano besedo, to so ljudje spoznali. Vsoto vseh načel, ki naj se jih človek drži v svojem delovanju, imenujemo moralo.

Desetere božje zapovedi, osnovna načela morale, so last vsega človeštva. Priznavajo jih tudi poganske vere, saj te niso nič drugega kot sad človekovega modrovanja. Resnično pa je, da vseh moralnih načel ne bomo našli v vsej čistosti nikjer drugje, kakor v krščanstvu. Nepopolnost človeškega uma, slaba nagnjenja, so pravne zapovedi zatemnile. V krščanstvu je morala čista, popolna, ker smo jo prejeli po božjem razodetju.

KOMUNIZEM IMA SVOJO »MORALO«

Komunizem se pri svojem delovanju drži nekaj pravil, pa ne 10 božjih zapovedi, ampak tiste morale, ki so se izmislili njegovi začetniki: Hegel, Marx, Lenin. Ti zatrjujejo, da neizpremenljivega moralnega zakona, ki bi se ga človek moral držati, sploh ni. Vse se neprestano izpreminja, tudi pravila, po katerih naj se človek ravna v svojem delovanju. Tudi morala, tako učijo, je proizvod gospodarskih razmer, v katerih živi. Po njihovem nastajajo po dialektičnih zakonih, ki naj bi bili izvor vsega.

Človek s svojim razumom takoj spozna prvo moralno načelo: Delaj dobro, varuj se slabega! Desetere moralne zapovedi mu povedo, kaj je dobro, ki ga mora delati, in slabo, ki se ga mora izogibati. Komunizmu pa je najvišje: njegova zmaga. Vse, kar temu cilju služi, je moralno in zato dovoljeno, vse, kar napredovanju komunizma nasprotuje, je nemoralno in zato nedovoljeno. To je za komunizem edini veliki moralni zakon. Ubijati nasprotnika komunizma je dobra stvar. Lagati se je dovoljeno, če to koristi širjenju komunizma. Pijančevanje, svobodna ljubezen itd. je slabo samo v toliko, v kolikor bi oslabilo borbo za zmago komunizma.

KOMUNISTIČNA »MORALA« JE NEMORALA

Morala, kakršno učijo komunizem, je v popolnem nasprotju z moralnimi zapovedmi, kakor jih spozna človeška pamet in kakor jih oznanja krščanstvo. Ze s tem, da je zavrgel vero v Boga, je porušil temelj vsaki morali. Kdor se ne čuti odgovornega za svoja dejanja pred Bogom, ta bo živel in delal samo po svoji samovolji.

Nravna načela pa so trajna, neizpremenljiva, imajo splošno veljavo. Možna je samo ena morala, pravne zapovedi so vedno enake: vedno in povsod je treba govoriti resnico, vedno je treba imeti spoštovanje pred življenjem, otrok mora vedno ljubiti svoje starše, krasti je vedno nedovoljeno itd. Komunizem pa uči, da to ni res, da je kdaj dovoljeno tudi lagati, pobijati, ropati... kadar to služi zmagi komunistične partije.

Komunistična »morala« se torej ne more tako imenovati, ker v resnici ni nobena morala, ampak so pogubne zmore, ker ljudi, ki se jih oprimejo, vodijo v zločinstvo.

KOMUNISTIČNA »MORALA« KVARI LJUDI

Morala mora človeka dvigati, ga delati boljšega. Kdor se trudi, da izpolnjuje njene zapovedi, postaja plemenitejši, popolnejši človek. Občečloveška morala, ki jo je krščanstvo sprejelo za svojo, le da jo je še izpolnilo, končno človeka vodi k Bogu.

Vsi, ki imajo še kaj čuta za to, kaj je dobro in kaj je slabo, bi morali spregledati. Po komunistični »morali« se vzgaja mladina v zavodih, ki jih komunisti vodijo, po organizacijah, v katerih jo zbirajo; ta »morala« se oznanja po listih, ki jih izdajajo.

Pred leti so mogli tržaški otroci v »Pionirju« čitati o »heroju« Pavliku Morozovu, 14-letnem ruskem dečku, ki je ovadil svojega očeta oblastem, da ni oddal enega dela žita kolektivu. Očeta so zaprli in ustrelili. Za plačilo je deček smel biti priča očetove usmrtitve. Stara mati je v veliki žalosti nad sinovo smrtjo v zmedenosti šla nad svojega vnuka in mu je s sekiro odsekala glavo. V Moskvi so temu dečku, ki je ovadil svojega očeta, postavili velik spomenik. Letos na veliki petek je Primorski dnevnik prinesel javno ovadbo nekaterih deklet iz 2. B. gimn. v Trstu zoper g. kateheta. Znano je, da so te deklice v titovskem zavodu v Trstu.

Krščanska morala stavlja mladini za vzor svetnike, ki so se odlikovali v dobrih delih in so bili dobrotniki človeštva, komunizem pa ji predlaga v posnemanje otroke zločince.

Na to naj bi pomislili starši, ki pošiljajo otroke k »tabornikom« in v druge komunistične organizacije.

Praznovanje 1. maja

Proslave prvega maja so po vsem svetu potekale mirno in urejeno. Ni pa bilo tako pred desetletji, ko so delavske množice začele praznovati ta praznik dela. To je bilo proti koncu prejšnjega stoletja, ko so liberalne vlade v Evropi zelo nezaupljivo in brez občutka človečnosti gledale na porajajoči se socialistični pokret, ki je zbiral okrog sebe kruha in ljubezni željne ljudi novega delavskega razreda, ki ga je porodila moderna industrijska revolucija. Ker visoko meščanstvo, ki je tedaj imelo oblast v rokah, ni znalo ljudskih širokih mas vključevati v državno življenje in ker jim je odrekalo pravice, ki si jih je zase lastilo in priborilo s francosko revolucijo, se je delavstvo oprijelo ekstremističnih naukov in metod.

Praznovanje 1. maja sega v leto 1890 in ga je določil kongres Druge internacionale, da bi s tem državo prisilili, da bi z zakonom skrčila delovni urnik ter priznala

še druge ugodnosti. Iz simboličnega protesta proti izkoriščanju delovne moči je prvi maj postal praznik vseh podrejenih delavcev tekom desetletij; še več, po za slugi pokojnega Pija XII. je postal tudi praznik katoliških delavcev in tako polagoma zadobiva krščansko lice. Danes lahko rečemo, da 1. maj ni več monopol socialistov in komunistov.

To se je pokazalo zlasti letos, ko se je v Rimu na trgu Sv. Petra zbralo 40 tisoč katoliških delavcev (ACLI), da se poklonijo poglavarju Cerkve. Prvič se je zgodilo, da je papež imel prvega maja sv. mašo med delavci. Nato jim je v nagovoru predložil poglavitna načela krščanskega socialnega nauka: »V socialnem nauku Cerkve je obsežna skrivnost zdrave prenovitve delovnega sveta. Na žalost se vsi krščanski delavci ne zavedajo te sile ter mislijo, da se je treba za dosego pravice družiti z brezbožneži ter se jim celo podrediti.« Potem ko jih je papež opozoril, da bo kmalu prišel dan, ko bodo katoliški delavci imeli vodilno vlogo med delavstvom, je zaključil takole: »Vaše poslanstvo je veliko ter odresilno. Z lučjo resnice pojdite povsod in približajte se bratom, ki so daleč od vas ter prepričajte jih, da rešitev njihovih problemov ni v sovraštvu ter protikrščanskih naukih, ampak v izvajanju evangeljskih naukov.«

Govor sv. očeta je imel globok odziv tako doma kot v svetu. Saj si nihče pred desetletji ne bi predstavljal, da bo papež prav na dan prvega maja stopil med delavce ter pokrščani njihov praznik, tako da je 1. maj danes praznik, ki ga praznujejo po vsem svetu. Zmotno bi bilo s tem misliti, da je krščanstvo klonilo pred materializmom. Čeprav je 1. maj skupen vsem delavcem, ga vsak praznuje po svojem prepričanju: komunisti po svoje, kristjani po svoje.

Veljavnost kolektivnih pogodb

Dne 30. aprila, prav na predvečer 1. maja, je poslanska zbornica z ogromno večino — 456 proti 19 — izglasovala pooblastilo vladi, da z ustreznimi zakoni pripozna splošno veljavnost kolektivnih delovnih pogodb, da se tako zagotovi z državnim zakonom vsem pripadnikom iste kategorije najmanjša plača, ki je ne more nihče več zmanjšati.

To pomeni, da bo vlada s posebnimi zakoni priznala kolektivnim delovnim pogodbam, ki so jih sklenili sindikati in delodajalci, splošno veljavnost napram vsem delavcem iste kategorije, pa naj bodo vpisani ali ne v sindikatu, kar s pravnim izrazom imenujejo veljavnost »erga omnes«. To veljavnost bi kolektivne pogodbe morale imeti po 39. členu ustave same od sebe. Toda, ker sindikati niso še tako urejeni in pravno priznani, da bi mogli skleniti veljavne skupne delovne pogodbe napram vsem, to je, ki bi imele veljavnost zakona, bo tej pomanjkljivosti sedaj začasno odpomogla vlada s svojimi zakoni.

To je vsekakor pomemben ukrep, ker bo nekako legaliziral pravni položaj kolektivnih delovnih pogodb. Ne smemo namreč pozabiti, da so te pogodbe imele doslej omejeno veljavnost ter da

(Nadaljevanje na 4. strani)

Zahodna enotnost za Ženevo

Ze dolgo časa ni bila diplomacija tako razgibana kakor zadnje tedne. Vzrok za to je dejstvo, da se bodo 11. maja sestali v Ženevi (Švica) zunanji ministri štirih vellesil, to je Amerike, Anglije, Francije in Sovjetske zveze. Kakor hitro so namreč Sovjeti pristali na zgoraj omenjeni datum, je v mednarodni politiki završalo nekam skrivnostno; razni državniki so se začeli obiskovati ter prirejati skupne sestanke zdaj v tej, zdaj v oni prestolnici, da se na štiri oči dogovorijo o skupnem zadržanju do Sovjetov na pogajanjih v Ženevi, ki so sedaj pred durmi. To velja predvsem za svobodne zahodne države, katerim ne more nobena velesila narekovati ali vsiljevati svoje volje; zato so posveti med njimi nekaj naravnega in potrebnega. Ni pa tako z državami vzhodnega tabora, kjer zunanjo (in v veliki meri tudi notranjo) politiko narekuje Sovjetska zveza, kateri morajo biti vse poslušne. Niti govora ni, da bi katera vzhodnih držav začela delati kaj na svoj roko. To predobro vedo jugoslovanski komunisti, ki so prav za-

radi tega v sporu s Sovjeti, katerim nočejo priznati vodstvene vloge. In čeprav se na vso moč trudijo, da se njihova zunanja politika stalno sklada s sovjetsko, so še vedno v težkem ideološkem sporu ter od Moskve prekleti.

Prav iz zgoraj navedene potrebe so se zunanji ministri štirih zahodnih sil sestali v Parizu, da sestavijo skupen zahoden načrt za rešitev vseh perečih problemov, ki bodo na dnevnem redu ženevske konference. Združene države je zastopal novi zunanji minister Christian Herter. To je bilo njegovo prvo uradno poslanstvo, odkar je nasledil Fosterja Dullesa. Pariška konferenca se je srečno in predčasno zaključila, ker so zunanji ministri kmalu dosegli načelen sporazum o skupnem zadržanju na bližnjih pogajanjih z Vzhodom. Če pomislimo, da so zahodni zvezniki šli še razdvojeni v Pariz, lahko smatramo doseženi sporazum za dragocen uspeh.

Kako so se sporazumeli, je še tajnost, vendar se zdi, da so temeljna načela, na podlagi katerih je bil možen sporazum, naslednja:

Sovjeti ogražajo Perzijo

Silovita, s špijonažo in zastraševanjem podprta gonja, ki so jo zadnje čase začele sovjetske radijske postaje proti Perziji, je sprožila po svetu domneve, da bi perzijski komunisti utegnili v kratkem s sovjetsko podporo izvesti državni udar. V resnici stanje ni tako nevarno. Sovjetski radijski terorizem ima v glavnem namen prepričati, da ne bi Perzija dala zahodnim silam večjih pravic na svojem ozemlju, ko se Sovjetski zvezi ni posrečilo, da bi bila prepričala sklenitev obrambnega zavezništva med Teheranom in Združenimi državami. Sovjeti, ki niso mogli doseči, da bi bila Perzija podpisala vojaško pogodbo z njimi, skrbi zlasti, da ne bi ta država prej ali slej postala njim najbližje oporišče za ameriške rakete izstrelke srednjega dometa, čeprav je perzijski šah izrecno poudaril, da ne bo dovolil vojaških postojank na svojem ozemlju nikomur.

Kak prevratni poskus perzijskih komunistov onemogočuje, ali vsaj zavira, tudi dejstvo, da so vrste komunistične stranke Tudeh precej razmajane bodisi po nastopih oblasti, bodisi po notranjih sporih in čistkah. Vsak tak korak, posebno če bi ga res podpirala Moskva, bi zelo zaostril mednarodni položaj, zakaj perzijska vlada po vojaškem sporazumu z Združenimi državami lahko prosi za pomoč njihovih čet za obnovo notranjega reda, če bi ga skušal kdo kaliti od zunaj ali znotraj. Tudi če bi se Sovjetom posrečilo, da bi iz Iraka napravili prvo podložnico med arabskimi državami ter bi poskusili spremeniti stanje v Perziji z vtihotapljenjem iraških teroristov na njeno ozemlje, bi nastopile ameriške sile. Po drugi strani pa so zaradi nevarnega stanja v Iraku perzijske čete ob južni meji v stalni bojni pripravljenosti, da bi preprečile vsakršno morebitnost. (Agencija »Italia«)

1) Zahodni zavezniki so trdno odločeni obdržati svoje pravice in dolžnosti v Berlinu ter ohraniti svobodo berlinskemu prebivalstvu; 2) pripravljeno so sestati s Sovjetsko zvezo za zeleno mizo za dosego trajnega in pravičnega miru v Evropi.

Glavno nesoglasje med Vzhodom in Zahodom, ki se je odražalo tudi med Vel. Britanijo in njenimi zapadnimi zavezniki, je v tem, da hočejo Sovjeti vsak problem zase obravnovati in rešiti, medtem ko so zahodnjaki prepričani, da so nemška združitev, Berlin ter razorožitev tesno med seboj povezani problemi ter jih je treba tudi v tem okviru ustrezno rešiti. To je tako zvani globalni načrt (Package plan), ki si ga je Zahod osvojil.

Sklepe pariškega sestanka je potrdil tudi stalni Atlantski svet. V Varšavi so se pa sestale vse članice Varšavskega pakta. Kot je bilo predvidevati, so vsi odobrili in podprli sovjetske predloge glede nemškega in vseh drugih vprašanj.

Priprave za ženevsko konferenco štirih zunanjih ministrov so v glavnem zaključene. Na obeh straneh živijo v napetem pričakovanju 11. maja, ko si bodo po dolgem času visoki državniki spet pogledali v oči in dušo. Ozračje je kakor pred kako tekmo, o kateri vedo, da ne bo prisoten razsodnik, ampak da bodo sami sodniki in igralci. Vsi skušajo olajšati svoje položaje pred začetkom; zlasti z Vzhoda vsako toliko zleti kaka puščica proti Zahodu. Toda to je že običajno v sovjetski diplomaciji pred važnimi sestanki.

Medtem so zunanji ministri ZDA, Vel. Britanije in Francije sporočili Italiji, da bi se pred Ženevo radi posvetovali z njenim zun. ministrom Pello o morebitni udeležbi Italije na pogajanjih kot protiutež Češkoslovaški in Poljski.

V Ženevi imajo varnostne sile in hotelirji polne roke dela. Prvi da vsem diplomatom zagotovijo osebno varnost, drugi pa, da vsem preskrbijo streho in posteljo. Računajo, da bo za to priliko dospelo v Ženevo okrog 3500 ljudi med delegati, opazovalci, časnikarji, fotografi in drugimi.

Visoko odlikovanje goriškega nadškofa

Na pobudo goriških članov malteškega viteškega reda je vrhovni mojster istega reda podelil goriškemu nadškofu msgr. Ambrosiju odlikovanje Velikega križa, ki je najvišje odlikovanje, katero more ta red podeliti nečlanom. Obred podelitve je izvršil baron Levizov-Lantieri ob navzočnosti msgr. Velcija, kaplana malteškega reda, ter stolnih kanonikov in članov goriškega nadškofijskega urada. S tem odlikovanjem je malteški viteški red hotel počastiti goriškega nadškofa ob 50-letnici mašništva za njegovo tako dolgoletno delo v vinogradu Gospodovem.

Birmovanje v Gorici

Prilagodnje binkošne praznike bo v Gorici birmovanje po naslednjem redu:

V stolnici ob 9.30 zjutraj. Ob 10.30 sledi pontifikalna maša, nakar bo nadškof zopet delil zakrament sv. birme nekako ob 11.30. Birmanci in botri morajo biti v cerkvi vsaj nekaj časa prej, predno se začne birmovanje.

Materinska proslava v Gorici

SKPD je s sodelovanjem vseh goriških katoliških organizacij posvetilo svoj sedmi kulturni večer našim materam. Dvorana je bila polno zasedena in vsi smo ta večer preživeli ob spominu na naše drage matere.

Nastopil je najprej fantoski krožek z dvema recitacijama in z govorom, ki ga je imel dijak Emdijaj Susič. Njegove iskrene besede so segle vsem do srca. Fantovska Marijina kongregacija je nastopila z lepim prizorom Vrtnice k materi, ki ga je spisal in v glavnem tudi sam recitiral voditelj fantovske kongregacije č. g. Mirko Mazora. Njegove besede so bile en sam vzvišen slavospev našim materam. Deklice iz Marijinega vrta so nam ljubko zarajale in zapele pesem: Mamica je kakor zarja. Ta prizor je gledalce zelo navdušil, tako pristrčno lepo so ga deklice izvajale. Moški zbor SKPD »Lojze Bračuz« nam je dovršeno lepo zapel dve pesmi, prvo v kompoziciji, drugo v priredbi prof. Mirka Fileja, in sicer Mati in Mati ob zibelki. Pevci so v ti dve pesmi

dali vso dušo, da sta izveneli kot najlepša molitev. Zbor je vodil prof. M. Filej. Kot zadnja točka sporeda na nastopila dekleta iz dekliških krožkov. Prikazale so nam lep prizorček »Materin god«, ki ga je spisala dijakinja Majda Sfiligojeva. Sfiligojeva je že nastopila na našem odru ob lanskem literarnem večeru, zato ji moramo le čestitati k lepemu napredku. Članice krožka so svoje vloge dobro odigrale.

Sirotišče sv. Družine

V ožjem krogu sirotiške družine je pretekli ponedeljek obhajala šestdesetletnico prednica č. s. Ahacija Kacin. Požrtvovalni sestri, ki že nad deset let skrbno vodi naše Sirotišče, želimo še mnogo let in obilo božjega blagoslova pri delu za našo mladino.

40-letnica podjetja Ribi

Goriško avtobusno podjetje Ribi je dne 1. maja praznovalo 40-letnico svoje ustanovitve. Vodstvo podjetja je ob tej priliki vsem uslužbencem priredilo slavnostno kosilo na goriškem gradu. Sedem iz-

med uslužbencev, ki so že 25 let pri tem podjetju, pa je nagradilo z lepimi vsotami denarja.

Stara Gorica se poslavlja

Prehod Edling v bližini Mazzinijeve ulice bo v kratkem izginil. Ostal bo nanj le spomin, črna Mati božja pod oboki, ki je bila vedno polna cvetja, bo dobila nov prostor na Trgu sv. Antona. Ker bo preko tega prehoda peljala sedaj podaljšana ulica via Roma, so bili primorani podreti prehod in stavbo nad njim, ki je še do nedavnega bila sedež trgovske šole. Občinski odbornik dr. Grusovin je dne 1. maja zadal prvi tradicionalni udarec, nakar sledi v teh dneh naglo podiranje poslopja. — Ko bodo ulico Roma podaljšali, bo gotovo postala najlepša ulica v goriškem središču.

Podgora

Pretekli teden je med nami preminul po skoro desetletni oslabelosti dobri stari družinski oče, verni Josip Valentin Klavčič.

Lepega pogreba se je med drugimi sorodniki udeležil tudi njegov nečak č. g. Hildi Brezigar. — Družini in vsem sorodnikom naše sožalje, pokojnemu pa naše najlepše krščansko voščilo in molitve.

O prvem sv. obhajilu o svetem Gotardu in prireditvi pa prihodnjič.

Dr. Josip Agneletto o mestnem proračunu

(Nadaljevanje s 3. strani)

Za občinsko informativno službo je predvidenih 51 milijonov lir. Ta informativna služba bo pri sedanjem birokratskem ustroju občine potrebna; zahteva pa od agentov najvišji čut odgovornosti. Bili so slučajji, da so agenti tudi poizvedovali pri sosedih in vratarjih, kateri jezik kdo govori ali pošilja otroke v slovensko šolo. Tak način poizvedovanja spada pod policijske režime in je sramota za demokratične javne uprave. Zato je dr. Agneletto pozval merodajnega obč. odbornika, da naj gleda, da se bo informativni agent pri izvrševanju delikatne službe strogo držal vprašanj, ki mu jih je določil urad.

Glede javnih del, za katera je določenih 588 milijonov lir, je govornik naglasil, da nove stavbe zahtevajo vedno večje stroške in rode nove pritožbe. Je pa priznal, da je uprava z novimi deli spremenila v Trstu zunanje lice. Za ulice in ceste v zgornji občini je določenih 163 milijonov, 28 milijonov manj kot leta 1958. Za javne vodnjake v zgornji okolici je namenjenih 7 milijonov, 2,8 milij. več kot lani. Govornik je priporočil, da te vodnjake čim prej odprejo, da bodo prebivalcem na razpolago že prihodnje poletje. Za obč. ljudske kopeli je v proračunu 49 milijonov, 25 več kot lani. V zgornji okolici imajo doslej javne kopeli in pralnice v Sv. Križu in na Opčinah. Za Prosek in Kontovel je kopel in pralnica že odobrena. Govornik je predlagal otvoritev javnih kopalnic in pralnic tudi v Bazovici, Trebčah in Lonjerju. Ti kraji so oddaljeni od mestnih kopalnic, ogromno večino prebivalstva pa sestavljajo kmetje in delavci, ki nimajo kopalnic doma. Dr. Agneletto je priporočal gradnjo kopalnic v vseh teh krajih, da se ne bo govorilo, da poslujejo občinska kopalnišča le po tistih vaseh, kjer so nastanjeni begunci.

Nov tržaški kanonik

V soboto 2. maja je prevzel svojo službo v stolnici svetega Justa v Trstu novi kanonik monsignor Alojzij Carrà, dosedanji župnik v tržaški župniji svete Terezije. Med vojno je bil kaplan v tržaških zaporih. Sedaj šteje tržaški kapitelj devet članov.

Duhovniška nedelja

V nedeljo 10. maja bo v tržaških cerkvah dan za duhovniške poklice. Tak dan je določen zato, da se verniki seznanijo o stanju in potrebah duhovniških poklicev in da molijo, naj bi Bog poklical v duhovniški stan novih moči in tako povečal število delavcev v svojem vinogradu, ki je katoliška Cerkev in ki je zato postavljena, da nadaljuje Kristusovo odrešilno delo.

Turistični promet v letu 1958

Kljub temu da sta lansko leto dve veliki svetovni manifestaciji zajeli največje število turistov, namreč belgijski Expo in nogometne tekme za prvenstvo v Švici, so na Tržaškem področju zabeležili večje število turistov kot pa v letu 1957. Ste-

V nedeljo 10. maja bo v TREBČAH

ob 4^h popoldne sv. maša, govor in procesija s kipom Mater božje. — Sodelovala bo vaška godba.

vilo se je namreč zvišalo za 16.127 oseb in doseglo tako skupno 206.602 tujih turistov, ki so v lanskem letu obiskali naše področje. Povprečno je lansko leto obiskalo Tržaško 566 tujcev dnevno. Največ jih je prišlo iz Jugoslavije. Še večji je bil v lanskem letu promet preko obmejnih blokov z običajnimi prepustnicami. Na Tržaško je prišlo 1.465.275 Jugoslovancev, na jugoslovansko področje pa je odšlo 1.452.902 Tržčanov. Dotok tujcev na Tr-

SLOVENSKI ODER iz Trsta bo igral veseloigro ameriškega pisatelja Hammerta

»PEG, SRČEK MOJ«

Ta tridejanka je polna prisrčnosti in veselega smeha. — Predstava bo v Marijanišču na binkoštno nedeljo 17. maja. — Začetek ob 18^h.

zaško je v letu 1958 prinesel nad 4 milijarde lir dohodkov.

Sejem knjig v Trstu

Od 5. do 13. maja se vrši v Trstu sejem knjig. Nad 60.000 knjig je razstavljenih po stojnicah pod oboki v ulici Giustiniano. Vse knjige so po znižanih cenah, izvzemši knjig najnovejše izdaje. Iz tega knjižnega sejma so izvzete knjige političnega značaja, kakor tudi knjige, ki bi žalile moralni in verski čut ljudstva. Ob tej priliki bodo med kupci knjig postavili referendum o mnenju posameznikov glede razstavljenih del. Ta referendum bo velike važnosti in bo skupno s podatki drugih mest, kjer so se ali pa se bodo vršili podobni knjižni sejmi, podal sliko o mišljenju in zrelosti italijanskega naroda.

Tak sejem knjig se je vršil tudi v Gorici in sicer v obokanem prehodu nove palače Goriškega Monta na Korzu. Zaključil se je te dni.

R A Z N O

Sneg v Dolomitih in Poadižju

Vso severno Italijo je okrog 1. maja zajelo silno slabo vreme. Sneg se je pojavil na Dolomitskih hribovih ter v gornjem Poadižju. Kljub slabemu vremenu so z namenovali dne 1. maja preko brenerskega prelaza izreden promet, ki je presenetil obmejne organe, da niso mogli dovolj naglo opraviti predpisanih procedur. Nepregledne vrste avtomobilov so čakale na obvezni pregled carinarikov. Od jutra pa do pete ure popoldne je preko obmejnega brenerskega prelaza privozilo štiri tisoč avtomobilov ter nad 80 velikih avtopulmanov, ki so pripeljali v Italijo nad 20 tisoč turistov. V glavnem so bili to Nemci, vendar ni manjkalo med njimi tudi večjega števila Avstrijcev, ki so brezbržni za sneg in mraz veselo nadaljevali pot proti »sončni Italiji«. Vendar, razen v Genovi, sonca niso našli nikjer. Tudi v naših krajih je za prvi maj bilo kot iz škafo in marsikomu prekrizalo lepe načrte o izletih v zeleno pomlad.

Tudi iz južne Italije poročajo o slabem vremenu in mrzlem valu. Neapolitanec je njihov Veziu v drugič razočaral. Ze nekaj let sem se iz njega ne kadi več, sedaj pa so z velikim začudenjem opazili dne 22. aprila na njem belo kapo snega. Nihče ne pomni, da bi ognjenik kdaj v aprilu bil pokrit s snegom.

Mlekovod pod Krnom

V Gornjem Posočju pripravljajo načrt za prvi mlekovod, kateremu naj bi pozneje sledili še drugi in tako olajšali prevoz mleka s planin v dolino. Prvi mlekovod bo povezoval planine Zaslav, Slapnik in Kuhinja na področju Krna. Mlekovod naj bi se končal na najnižji planini Kuhinja, od koder bi mleko s kamioni pre-

(Nadaljevanje s 1. strani)

so odnosi spričo tega neurejenega stanja med delavci in delodajalci doslej sloneli bolj na sili kakor na pravu. Delavci in delodajalci so doslej kadarkoli lahko odpovedali pogodbe, odslej pa tega ne bo mogoče, ker bo veljavnost pogodb zajamčena z državnim zakonom.

Sindikalni voditelji so nad pooblastilnim zakonom vladi od strani parlamenta izrazili svoje zadovoljstvo.

ZAHVALA

Ob težki izgubi nepozabnega brata in strica

č. g. KARLA REJA

župnika v Rupi in na Peči

ki je umrl po dolgoletni in mučni bolezni v bolnici sv. Justa v Gorici dne 29. aprila, se iskreno zahvaljujemo prevz. g. nadškofu za pogoste obiske v bolnici, vsem znancem, ki so mu lajšali trpljenje s tolažilno besedo; zlasti Rupencem in Pečanom za pogoste darovane sv. maše; p. Fidelisu, ki mu je nudil vso duhovno pomoč; č. msgr. Novaku, ki je vodil pogreb ob asistenci č. g. dr. Klinca in č. g. Cotiča.

Iskrena hvala tudi zastopnikom oblasti, pevcem iz Rupe in Standreža, dekletom in fantom, ki so spremljali in nosili krsto, vsem pogrebem in darovalcem cvetja in vencev; g. Karlu Černicu za lep poslovilni govor in končno vsem, ki so z nami sočustvovali ob tej težki izgubi z izrazi sožalja, zlasti pa onim, ki so nam bili v uteho in dragoceno pomoč.

Rupa - Peč, 5. maja 1959.

Zalujoča sestra in nečaki

Č. g. KAREL REJA - UMRL

V sredo 29. maja je v sanatoriju pri sv. Justu v Gorici umrl č. g. Karel Reja, dušni pastir Rupe in Peči. Zavratna bolezen ga je napadla prošle jeseni in tik pred božičem se je prišel zdraviti v goriško bolnico, kjer je zorel za večnost, prenašajoč trpljenje z vzgledno potrpežljivostjo in vdanostjo v božjo voljo.

Rodil se je č. g. Reja na Dobrovem v Brdih dne 7. febr. 1888. Študiral je v Gorici in bil posvečen v duhovnika dne 26. julija 1913. Predstojnik so ga takoj poslali v dušno pastirstvo: služboval je v Kobaridu, Breginju, Spodnji Tribuši, na Ro-

Občinski svetovalec Karel Černic se je ob odprtem grobu poslovil od pokojnega g. Reje z naslednjimi besedami:

Gospod župnik!

Ko je včeraj zjutraj žalostno udaril glas zvona sv. Marka in sv. Katarine, je naznanil nam vsem faranom, da nimamo več svojega prvega župnika. V decembru je minilo 11 let, odkar Vas je božja previdnost pripeljala k nam in Vas določila, da ste postali Vi ustanovitelj nove fare sv. Marka in sv. Katarine.

Gospod župnik! V imenu Vaših zadnjih faranov, Rupencev in Pečanov, se bom poslovil sedaj od Vas.

Rad bi imel pooblastilo, da se poslovim tudi v imenu Kobaridčanov, Breginjcev, Ročanov in Ročinjcev in vseh onih, katerim ste v svojem dolgem življenju delili dobrote in ljubezen. Da, celo v imenu onih, ki so Vas prezirali, bi se hotel posloviti od Vas, kajti Vi ste vedno le odpuščali in blagoslavljali. Prepričan sem, da Vam je pravični Bog tudi zaradi tega dodelil največjo milost srečne smrti.

Gospod župnik! Srečni smo, da boste počivali med nami. Toda v nas je živa zavest, da bo med nami živel Vaš duh, Vaš nauk, Vaš zgled, zato se danes zahvaljujemo Bogu, ki Vam je naklonil tako varen in miren počitek.

Ti zemlja vipavska, ki si biser v kroni Slovenije, sprejmi vase sina sončnih Brd, da se tudi na njem izpolnijo besede: »Prah si ter v prah se povrneš!« Mi, ki ostanemo osamljeni, pa prosimo Vsemogočnega, naj nam iz tega pepela zopet obudi takega svojega glasnika, kot je bil njegov služabnik Karel, da nas utrdi v veri in da nas povede h Gospodu! Ko bomo sedaj osamljeni, prosite Boga za nas, gospod Karel, da ne pademo v skušnjavo.

Molili ste z nami, pri vsaki sv. maši: »Temveč reši nas hudega«. Zato bomo z isto molitvijo tu vsi pričujoči prosili Boga: Reši nas, prosimo, Gospod, vsega hudega, preteklega, sedanjega in prihodnjega, na priprošnje blažene in častitljive vedno Device božje Materie Marije, tvojih svetih apostolov Petra in Pavla, Andreja in vseh svetnikov. Pokojnemu pa daj večni mir!

čah in od 1. 1927 dalje v Ročinju. Dosegel je, da je bila kuracija Ročinj dvignjena v župnijo. Leta 1947 je bil premeščen v Rupe. Z novo državno razmejitvijo sta bili namreč vasi Rupa in Peč odtrgani od matične župnije Miren. In spet je bila zaslug g. Reje, da se je tu osnovala samostojna župnija, ki je tudi državno priznana.

Župnik Reja si je s svojo očetovsko dobroto, ponižno skromnostjo in prisrčno gorečnostjo kaj kmalu pridobil srca izročeni mu vernikov. A bil je neuklonljiv, ko je šlo za načelno jasnost, za versko-nravnih blagor vernikov in za pravice Boga in Cerkev.

Pogreb se je vršil v četrtek 30. aprila popoldne s sv. mašo v Rupi. Pogrebno sv. mašo je opravil dekan msgr. A. Novak, ki je v kratkih besedah podčrtal, da smrt duhovnikova kliče po novem duhovniškem naraščanju. Kljub slabemu vremenu je sprejelo pokojnika k večnemu počitku lepo število duhovnikov in obilno vernikov.